

UAB „Tele2”

R Ryšių reguliavimo tarnyba	DATA
Data: 08-10-24	
№: 2B-6882	

originalas

Lietuvos Respublikos
Ryšių reguliavimo tarnybos
Direktoriui T. Barakauskui
Algirdo g. 27, LT-03219 Vilnius

2008-10-24 Nr. ER-RJ-SD- 3992
į 2008-09-26 Nr. (24.11)1B-3741
Vilnius

DĖL BALSŲ SKAMBUČIŲ UŽBAIGIMO JUDRIOJO TELEFONO RYŠIO TINKLUOSE IR SUSIJUSIŲ PRIEMONIŲ AUKŠČIAUSIOS KAINŲ RIBOS NUSTATYMO

2008 m. spalio 3 d. gavome Jūsų raštą „Dėl balsų skambučių užbaigimo judriojo telefono ryšio tinkluose ir susijusių priemonių aukščiausios kainų ribos“, kuriame informuojama, jog iki 2008 m. spalio 24 d. (įskaitytinai) vyksta viešoji konsultacija dėl Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus įsakymo „Dėl ūkio subjektų UAB „Tele2“, UAB „Bitė Lietuva“ ir UAB „Omnitel“ balsų skambučių užbaigimo atitinkamuose viešuosiuose judriojo telefono ryšio tinkluose ir susijusių priemonių aukščiausios kainų ribos nustatymo“ (toliau – Projektas). Projekte, be kita ko, numatyta nustatyti aukščiausią kainų ribą skambučių užbaigimui judriojo ryšio tinkluose, kuri būtų dvidešimčia procentų mažesnė nei šiuo metu judriojo ryšio operatorių taikomas tarifas.

UAB „Tele2” nuomone, Projekte numatytas reguliavimas yra netikslingas, nesavalaikis bei galintis turėti itin neigiamų pasekmių judriojo ryšio rinkos vystymuisi bei visiems judriojo ryšio vartotojams.

Atsižvelgdami į tai, teikiame UAB „Tele2” (toliau tekste – Tele2) pastabas ir siūlymus dėl minėto įsakymo projekto (patikslintoji projekto versija, 2008 m. rugsėjo 26 d.), paskelbto Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos tinklalapyje adresu www.rrt.lt.

1. Dėl Projekto nuostatų poveikio mažmeninei judriojo telefono ryšio rinkai

Projekto 1.1 punkte teigiama, kad Ryšių reguliavimo tarnybai 2005 m. atlikus Balsų skambučių užbaigimo individualiuose viešuosiuose judriojo telefono ryšio tinkluose rinkos tyrimą, buvo konstatuota, kad „UAB „Tele2“, UAB „Bitė Lietuva“ ir UAB „Omnitel“ palaiko pernelyg aukštą balsų skambučių užbaigimo kainas ir taiko kainų spaudimą, tuo darydamos žalą galutiniams paslaugų gavėjams“. Atitinkamai šiai problemai spręsti ir siūlomos taikyti skambučių užbaigimo aukščiausios kainų ribos.

Tuo tarpu UAB „Tele2” įsitikinimu, yra visiškai priešingai, tai yra, šiuo metu nustačius aukščiausias kainų ribas skambučių užbaigimui, šiuo reguliavimu gali būti sąlygota žala vartotojams.

Reikia pažymėti, kad, visų pirma, per 3 metus situacija Lietuvos judriojo ryšio paslaugų rinkoje pasikeitė iš esmės ir aršios konkurencijos sąlygos lėmė, kad Lietuvoje šiuo metu yra taikomi kone žemiausi tarifai vartotojams, lyginant su atitinkamų paslaugų įkainiais kitose Europos Sąjungos šalyse. O judriojo ryšio paslaugų bei priemonių jomis naudotis prieinamumas kainos atžvilgiu lėmė ir ypatingai didelę judriojo ryšio skvarbą. Tokioms aplinkybėms esant, sunku tinkamai suprasti Projekte nurodytą žalą, daromą galutiniams paslaugų gavėjams.

Reikia atkreipti dėmesį į tai, kad konkrečių ūkio subjektų veiksmus rinkoje, įskaitant taikomą kainodarą paslaugų gavėjams, lemia pasirinkta veiklos strategija. Veiklos strategiją bendrovės pasirenka įvertinusios daugelį aspektų, tame tarpe rinkos, kurioje dirbama, situaciją, šalies makroekonominius rodiklius, techninės įrangos kainas. Įgyvendinus Projekte numatytas nuostatas, ši strategija turėtų keistis, ir ūkio subjektai netekę pajamų ar pelno dalies iš atitinkamų paslaugų, privalėtų vertinti galimybes kompensuoti netekimus papildomai apmokestinant kitas paslaugas.

Tele2 savo veiksmais rinkoje visuomet siekė užtikrinti vartotojams mažiausias kainas už suteiktas paslaugas. Šiuo metu pastebime ženklų Lietuvos ekonomikos augimo lėtėjimą, kuris dar labiau gali sustiprėti artimiausiais metais. Tuo tarpu telekomunikacijų sektoriuje, vietoj visoje šalyje regimos infliacijos, iki šiol pastebimas akivaizdus kainų mažėjimas.

Įgyvendinus Projekto nuostatas ir sumažinus balso skambučių užbaigimo kainas judriojo ryšio tinkluose, tokiu būdu, mūsų įsitikinimu, perskirsčius pajamas bei pelną tarp operatorių, bendrovės privalės siekti kompensuoti šį praradimą, o tai tikėtina, gali sąlygoti vartotojams nepalankias kainų korekcijas mažmeninėje rinkoje. Tai ilgainiui gali lemti mažesnę ryšio paslaugų prieinamumą bet kuriam vartotojui ir paslaugų vartojimą apskritai, kai tuo tarpu tiek reguliavimo institucijų, tiek visų rinkos dalyvių tikslai yra priešingi.

2. Dėl skambučių užbaigimo kainų reguliavimo, siekiant skatinti konkurenciją

Projekto 1.1 punkte nurodyta, kad judriojo ryšio bendrovės taiko kainų spaudimą, dėl ko nėra skatinama konkurencija. Dėl to šiai problemai spręsti siūloma nustatyti aukščiausias kainų ribas skambučių užbaigimui.

Verta atkreipti dėmesį, visų pirma, į tai, kad remiantis Projekte nurodyto tyrimo duomenimis, kuomet buvo tiriamos didmeninė ir mažmeninė judriojo ryšio rinkos, siūlomas kainų reguliavimas ne tik kad nepaskatins, tačiau net ir teoriškai negalėtų skatinti konkurencijos. Atlikto tyrimo metu nustatyta, kad, neva, vidutinė skambučių kaina judriojo ryšio tinkluose sumažėjo iki 0,1744 Lt/min., tuo tarpu skambučių užbaigimo kaina - iki 0,3330 Lt/min. Taigi konkurencija šioje rinkoje galima, matyt, tik tuomet, kai skambučių užbaigimo kaina, taps mažesnė už taikomus tarifus skambučiams paslaugų gavėjams. Iki tol, kol bus taikomi kiti tarifai, bet koks skambučių užbaigimo kainų reguliavimas negalės būti vertinamas kitaip, kaip tik vieno operatorių gaunamos ekonominės naudos perskirstymas kitiems.

Mūsų skaičiavimais, šiuo metu iš balso skambučių užbaigimo rinkos didžiausią ekonominę naudą UAB „Tele2“, nes, esant simetriniams tarifams tarp judriojo ryšio operatorių, UAB „Tele2“ daugiau priima, nei kad siunčia pokalbių srauto minučių, atitinkamai turi daugiau pelno šioje rinkoje. Didžiausius praradimus, mūsų vertinimais, šiuo metu patiria UAB

TELE2

„Omnitel”. UAB „Bitė Lietuva”, tikėtina, turi maždaug vienodą tiek siunčiamų, tiek ir priimamų pokalbių minučių skaičių.

Igyvendinus Projekto nuostatas, didžiausią naudą gautų UAB „Omnitel”, nes šios bendrovės pelno marža, dėl sumažėjusio pajamų/išlaidų tarifo ženkliai pagerėtų. Taip pat naudą gautų ir TEO LT, AB, kuriai sumažėjusios patiriamos išlaidos, siunčiant pokalbių srautus į judriuosius tinklus, sąlygotų didesnę pelną.

Akivaizdu, kad aukščiausios kainų ribos nustatymas šiuo metu yra išimtinai palankus dviems bendrovėms, kurios priklauso tam pačiam asmeniui Telia Sonera AB. Mūsų įsitikinimu ir remiantis argumentais pateiktais šiame dokumente, pateiktas konsultacijai Projektas gina išimtinai Telia Sonera AB interesus, dėl ko jis, jeigu būtų įgyvendintas, ne tik kad neskatintų konkurencijos (o šis tikslas nurodytas kaip vienas pagrindinių Projekto tikslų), o sąlygotų galimas konkurencijos problemas telefono ryšio rinkoje.

Be to, manome, kad atliktas tyrimas neatspindi realios situacijos rinkoje, nes nebuvo atsižvelgta į skirtumus kurie išryškėja lyginant sekundėmis apskaitomas skambučių užbaigimo minutes bei minutėmis apvalinamus pokalbius. Be to, operatoriai taiko minimalius prakalbamus bei kitus fiksuotus mokesčius, į kuriuos privalo būti atsižvelgta vertinant pokalbių minutės kainą.

Taip pat akivaizdu, kad konkurencijos atsiradimą lemia ir kitos technologinės bei ekonominės priežastys. Skambučių užbaigimo kaina, vertinant dideles investicijas į tinklo komponentus bei rinkodaros bei pardavimų skatinimo išlaidas, tikrai sudaro itin menką dalį.

2. Dėl balso skambučių užbaigimo kainų Europos Sąjungoje

Projekte, kaip jau minėta, siūloma nustatyti aukščiausią balso skambučių užbaigimo kainą – dvidešimčia procentų mažesnę nei šiuo metu taikoma operatorių. Norime atkreipti Jūsų dėmesį, jog balso skambučių užbaigimo kainos šiuo metu Lietuvoje, lyginant su atitinkamais įkainiais Europos Sąjungos šalyse, nėra aukštos. Mūsų vertinimais, pagal skambučių užbaigimo kainą, Lietuva Europos Sąjungos šalių sąrašė yra žemiau vidurio, o lyginant tarpusavyje tik naująsias Europos Sąjungos šalis, Lietuvoje skambučių užbaigimo kainos yra vienos mažiausių (palyginimui, Bulgarijoje – 56 ct/min., Slovakijoje – 40,1 ct/min., Čekijoje – 36,9 ct/min., Lenkijoje 34,2 ct/min., kai tuo tarpu Lietuvoje vidutinė skambučių užbaigimo kaina – 31 ct/min.). Akivaizdu, kad Lietuva pagal skambučių užbaigimo kainų dydžius nėra ta šalis, kurioje valstybės reguliavimas būtų būtinas, siekiant suvienodinti Europos Sąjungos praktiką.

Be kita ko, verta atkreipti dėmesį ir į tai, kad nacionalinių reguliavimo institucijų veikla, reguliuojant skambučių užbaigimo kainas, prasidėjo nuo skambučių užbaigimo kainų reguliavimo fiksuotame telefono ryšio tinkle, kur pagrindinis operatorius nesusiduria su konkurencija bei veikia monopolinėmis sąlygomis. Deja, reikia pripažinti, kad Lietuvoje ši problema nėra išspręsta iki šiol, nes skirtingai nuo skambučių užbaigimo judriojo ryšio tinkluose, skambučių užbaigimas fiksuotame TEO LT, AB tinkle ir šiandien yra vienas brangiausių Europoje.

Manome, kad skambučių užbaigimo kainų reguliavimas judriajame ryšio tinkle tikslingas tik tuomet, kuomet fiksuoto ir judriojo ryšio skambučių užbaigimo tarifai pasieks tą santykį, kuris yra Europoje.

4. Dėl skambučių užbaigimo kainų reguliavimo termino

Kaip jau minėjome šiame rašte, skambučių užbaigimo kainų reguliavimas nustatant mažesnes kainas bus netikslingas tol, kol šios kainos nepasieks mažmeninėje rinkoje taikomų paslaugų tarifų lygio. Bet koks kitas „dalinis“ skambučių užbaigimo kainos mažinimas perskirstys pajamas bei pelną tarp operatorių bei, tikėtina, gali sukelti neigiamų kainų pokyčių mažmeninėje rinkoje.

Šiuo metu operatoriai turi ženkliai skirtingus siunčiamų bei priimamų pokalbių minučių srautus telekomunikacijų tinkluose. Tačiau patirtis rodo, kad vertinant šių skaičių dinamiką, operatoriai per artimiausius kelerius metus pasieks vienodą siunčiamų bei priimamų pokalbių minučių skaičių. Tuomet judriojo ryšio operatoriai neturės skirtingų interesų skambučių užbaigimo rinkoje bei bendrovių veikla bus grįsta vieninga strategija išimtinai konkuruoti mažmeninėje rinkoje, pagal rinkos tuo metu diktuojamas kainas. Manome, kad būtent tuo metu reguliavimas bus ženkliai tikslingesnis, nustatant tokias pokalbių srauto užbaigimo kainas, kurios būtų mažesnės už rinkoje taikomus mažmeninius tarifus. Tai skatintų ne tik konkurenciją, atsirandant naujiems paslaugų teikėjams, tačiau ir galėtų turėti teigiamą įtaką galutiniams vartotojams taikomoms kainoms.

Laikomės nuomonės, kad, atsižvelgiant į susiklosčiusią dabartinę situaciją Lietuvos judriojo ryšio paslaugų rinkoje, balso skambučių užbaigimo judriojo telefono ryšio tinkluose aukščiausios kainų ribos nustatymas šiuo metu nėra tikslingas, be to, galintis sąlygoti neigiamas kainų korekcijas mažmeninėje rinkoje. Šiuo metu Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos yra atliekamas ūkio subjekto efektyviai veikiančio konkurencinėje rinkoje operatoriaus judriajame telefono ryšio tinkle sąnaudų tyrimas. Manome, kad nuo 2005 metų, kuomet buvo atliktas tarnybos tyrimas, situacija yra ženkliai pasikeitusi, dėl ko priimta metodika kas metus mažinti skambučių užbaigimo kainas po 20 procentų nebėra aktuali ir negali būti taikoma.

Atsižvelgiant į visa aukščiau išdėstyta, siūlome viešajai konsultacijai pateikto Projekto netvirtinti, atitinkamai priimti naują teisės aktą, kuriame, atsižvelgiant į Lietuvos judriojo ryšio dinamiką, būtų nustatyta, kad visiems judriojo ryšio operatoriams nustatytos ūkio subjekto efektyviai veikiančia konkurencinėje aplinkoje kainos būtų privalomai taikytinos nuo 2012 metų.

Dėkojame už suteiktą galimybę pareikšti savo nuomonę.

Prašome mūsų pateiktas pastabas laikyti konfidencialia informacija ir užtikrinti šios informacijos saugumą.

Pagarbiai

Generalinis direktorius

Petras Masiulis

TELE2